

Б. М. Шиян, В. Г. Папуша

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

Навчальний посібник

Харків
«ОВС»
2005

ББК 75.1я73
Ш65

Рецензенти:

Мицкан Б. М.,

доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури Прикарпатського національного університету;

Вільчковський Е. С.,

член-кореспондент АПН, доктор педагогічних наук, професор кафедри ТМФВ Львівського державного інституту фізичної культури.

Рекомендовано

*Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних
закладів фізичного виховання і спорту
(лист № 14/18.2-964 від 29.04.2005 р.)*

Шиян Б. М., Папуша В. Г.

Ш65 Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: Навчальний посібник. — Харків: «ОБС», 2005. — 208 с. ISBN 966-7858-39-1.

Запропонована праця покликана допомагати тим, хто готується викладати гімнастику, легку атлетику, спортивні ігри з методикою викладання в їх професійному становленні, оскільки у ній розкриваються основні підходи до організації, змісту і методики проведення усіх форм занять зі спортивно-педагогічних дисциплін.

Навчальний посібник рекомендовано викладачам і магістрам факультетів фізичного виховання педагогічних університетів.

ISBN 966-7858-39-1

© Б. М. Шиян, В. Г. Папуша, 2005

© Видавництво «ОБС» ТОВ,
оригінал-макет, 2005

ВІД АВТОРІВ

Якість викладання спортивно-педагогічних дисциплін (СПД) на факультеті фізичного виховання визначається особистістю викладача, його методичною підготовкою, моральними якостями, професійною культурою. В умовах перебудови змісту, форм і методів навчання роль викладача вищої школи невимірно зростає, до нього висуваються високі вимоги, зумовлені сучасним трактуванням процесу навчання, згідно з яким студент — не пасивний об'єкт цього процесу, а його суб'єкт, який бере активну участь у вирішенні різноманітних дидактичних завдань.

У зв'язку з цим, новий підхід до викладання СПД має забезпечити перегляд традиційної стратегії навчання, розробку і використання сучасних технологій, які дозволять звільнити студентів від зайвої опіки, навчити їх самостійно оволодівати знаннями, уміннями і навичками та постійно оновлювати їх.

Належно підготувати викладача ВНЗ, в тому числі й спортивно-педагогічних дисциплін, покликана магістратура. Традиційно у перші роки роботи молоді викладачі вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту, навчаючи студентів не були готові читати лекції, будувати професійно-спрямовані практичні заняття та семінари, належним чином організовувати навчальну практику, залучати студентів до проведення оглядово-методичних занять. Сьогодні ситуація змінюється на краще. За навчальним планом майбутнім магістрам читається предмет: «Методика викладання професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності «фізична культура».

Запропонована праця покликана допомагати тим, хто готується викладати гімнастику, легку атлетику, спортивні ігри з методикою викладання в їх професійному становленні, оскільки у ній розкриваються основні підходи до організації, змісту і методики проведення усіх форм занять зі СПД.

Автори сподіваються, що на початку своєї викладацької діяльності випускникам магістратури вдасться уникнути методичних помилок і зробити свою працю цікавішою і продуктивнішою.

Водночас, автори усвідомлюють, що їх праця не позбавлена недоліків, тому із вдячністю приймуть поради і зауваження колег щодо її подальшого удосконалення.

Зміст

Від авторів	2
Розділ 1. Організація навчальної діяльності студентів з позиції їх професійно-педагогічної підготовки	5
1.1. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу.....	5
1.2. Зовнішня структура навчальної діяльності.....	8
1.2.1. Мотивація як компонент структури навчальної діяльності.....	8
1.2.2. Навчальне завдання в структурі навчальної діяльності.....	9
1.2.3. Контроль (самоконтроль), оцінка (самооцінка) в структурі навчальної діяльності.....	11
1.3. Педагогічні функції, уміння та техніка вчителя.....	12
1.3.1. Педагогічні функції вчителя.....	13
1.3.2. Педагогічні уміння.....	15
1.3.3. Педагогічна майстерність та педагогічна техніка вчителя... ..	19
Розділ 2. Лекція з СПД	25
2.1. Значення вузівської лекції і роль лектора.....	26
2.2. Виховна функція лекції.....	28
2.3. Науковість, доступність та систематичність лекції.....	31
2.4. Свідомість і міцність засвоєння знань та наочність лекції.....	33
2.5. Активізація пізнавальної діяльності студентів на лекції.....	35
2.6. Підготовка до лекції. Контакт лектора з аудиторією.....	37
2.7. Мова лектора, його стиль, манери і дисципліна.....	39
Розділ 3. Практичні заняття	42
3.1. Мета і завдання навчання.....	43
3.2. Мотивація навчальної діяльності.....	46
3.3. Засоби і методи навчання.....	54
3.4. Організація і управління навчальним процесом.....	73
3.5. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу.....	81
3.6. Контроль за ходом навчального процесу.....	88
3.6.1. Функції педагогічного контролю.....	88
3.6.2. Типи і форми педагогічного контролю.....	89
3.6.3. Самоконтроль у фізичному вихованні школярів.....	91
Розділ 4. Семінарські заняття	102
4.1. Мета та завдання семінарських занять.....	102
4.2. Типи та різновиди семінарських занять.....	103
4.3. Планування семінарських занять та підготовка до них.....	105
4.4. Організація і проведення семінарського заняття.....	107
Розділ 5. Навчальна практика	109
5.1. Завдання навчальної практики та шляхи їх реалізації.....	111
5.2. Теоретико-методичні матеріали до реалізації завдань навчальної практики.....	124
Розділ 6. Оглядово-методичні заняття	182
Додаток.....	197
Список літератури.....	205

Навчальне видання

ШИЯН Богдан Михайлович
ПАПУША Володимир Григорович

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

Навчальний посібник

Відповідальний за випуск	<i>О. М. Худолій</i>
Комп'ютерна верстка	<i>М. О. Худолій</i>
Коректор	<i>Т. М. Кашина</i>

Підписано до друку 22.06.2005. Формат 60×90 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 13. Обл.-вид. арк. 12,3.
Вид. № 05-02. Зам. № 5-099. Тираж 1 000 прим. Ціна договірна.

Видавець «ОВС» ТОВ

Україна, 61003 м. Харків, пл. Конституції, 18, к. 11.
e-mail: ovc@ovc.kharkov.ua; <http://www.ovc.kharkov.ua>, тел. 731-23-64.

Свідоцтво Держкомінформу України
Серія ДК № 331 від 08.02.2001 р.

Віддруковано з готових діапозитивів
в друкарні «Торнадо»
Харків, вул. Отакара Яроша, 18.